

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2015

Επιμέλεια:
Ομάδα Φιλολόγων
Ωθησης

Τετάρτη, 27 Μαΐου 2015
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΛΑΤΙΝΙΚΑ

A1. ΚΕΙΜΕΝΟ

A1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα.

Id exemplum sutōrem quendam incitavit, ut corvum docēret parem salutatiōnem. Diu operam frustra impendēbat; quotiescumque avis non respondēbat, sutor dicere solēbat «Oleum et operam perdidit».

Quodsi forte, ut fit plerumque, cecidērunt, tum intellegitur, quam fuerint inopes amicōrum. Hoc est quod Tarquinius dixisse ferunt exulantem: «Tum intellexi, quos fidos amīcos habuissem, quos infīdos, cum iam neutris gratiam referre poteram».

Porcia, Bruti uxor, cum viri sui consilium de interficiendo Caesare cognovisset, cultellum tonsorium quasi unguium resecandōrum causā poposcit eōque velut forte elapso se vulnerāvit. Clamōre deinde ancillārum in cubiculum vocātus Brutus ad eam obiurgandam vēnit, quod tonsōris praeripuisset officium.

Μονάδες 40

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

A1.

Αυτό το παράδειγμα παρακίνησε κάποιον παπουτσή να διδάξει σε (ένα) κοράκι τον ίδιο χαιρετισμό. Για πολύ καιρό μάταια κόπιαζε (ξόδευε τον κόπο του)· κάθε φορά που το πουλί δεν απαντούσε, ο παπουτστής συνήθιζε να λέει: «Κρίμα στον κόπο μου!» («έχασα το λάδι και τον κόπο μου»).

Αν όμως τυχαία, όπως συμβαίνει συνήθως, χάσουν την εξουσία, τότε γίνεται αντιληπτό πόσο υπήρξαν στερημένοι από φίλους. Αυτό είναι που λένε ότι είπε ο Ταρκύνιος όταν ήταν εξόριστος: «Τότε κατάλαβα ποιους είχα πιστούς φίλους (και ποιους άπιστους, όταν πια δεν μπορούσα ν' ανταποδώσω τη χάρη ούτε στους μεν ούτε στους δε (ούτε σε εκείνους ούτε σε αυτούς))».

Η Πορκία, η σύζυγος του Βρούτου, όταν έμαθε το σχέδιο του άνδρα της να δολοφονήσει τον Καίσαρα (για τη δολοφονία του Καίσαρα), ζήτησε ένα ξυράφι (μαχαιράκι) μανικιουρίστα τάχα για να κόψει τα νύχια (της) και αυτοτραυματίστηκε

μ' αυτό, επειδή της γλίστρωσε δήθεν κατά τύχη. Έπειτα ο Βρούτος, αφού κλήθηκε από τις κραυγές των υπηρετιών στην κρεβατοκάμαρα, ήλθε για να τη μαλώσει, επειδή τάχα είχε κλέψει την τέχνη του μανικιουρίστα.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Β1.

B1α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις:

parem: την αφαιρετική ενικού αριθμού στο ίδιο γένος

diu: τον συγκριτικό βαθμό

inopes: τη γενική πληθυντικού αριθμού στο ίδιο γένος

hoc: την ονομαστική πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος

quos (το 1ο στο κείμενο): την αφαιρετική ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος

neutris: την ονομαστική ενικού αριθμού στο αρσενικό γένος

cultellum: την ονομαστική πληθυντικού αριθμού

unguium: την κλητική πληθυντικού αριθμού

se: τη δοτική ενικού αριθμού στο α' πρόσωπο

eam: τη γενική ενικού αριθμού στο ίδιο γένος

Μονάδες 10

B1β. «*Id exemplum sutōrem quendam incitavit*»: να μεταφέρετε τις λέξεις της παραπάνω πρότασης στον άλλον αριθμό.

Μονάδες 5

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

B1α.

parem: pari

diu: diutius

inopes: inopum

hoc: haec

quos (το 1ο στο κείμενο): quo (qui)

neutris: neuter

cultellum: cultelli

unguium: ungues

se: mihi

eam: eius

B1β.

Ea exempla sutores quosdam incitaverunt (incitavere).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Β2.

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

docēret: το σουπίνο στην αφαιρετική

respondēbat : τη δοτική του γερονδίου

solēbat: τη γενική πληθυντικού αριθμού της μετοχής ενεστώτα στο θηλυκό γένος

perdidi: το α' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή

fit: το γερονδιακό στην ονομαστική ενικού αριθμού στο αρσενικό γένος

cecidērunt: τη δοτική πληθυντικού αριθμού της μετοχής μέλλοντα στο ουδέτερο γένος

fuerint: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής μέλλοντα

dixisse: το α' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού στην άλλη φωνή

ferunt: το γ' ενικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα στην ίδια φωνή

referre: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα στην άλλη φωνή

interficiendo: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα στην άλλη φωνή

cognovisset: το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής μέλλοντα στην ίδια φωνή

elapso: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού

rescandōrum: το γ' ενικό πρόσωπο της οριστικής συντελεσμένου μέλλοντα στην άλλη φωνή

obiurgandam: το απαρέμφατο του παρακειμένου στην άλλη φωνή

Μονάδες 15

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

B2.

docēret: doctu

respondēbat : respondendo

solēbat: solentium

perdidi: perdam

fit: faciendus

cecidērunt: casuris

fuerint: sunt

dixisse: diceremur

ferunt: fert

referre: referre

interficiendo: interfice

cognovisset: cognoscetis

elapso: elaberentur

Rescandōrum: rescuerit

obiurgandam: obiurgavisse

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Γ1.

Γ1α. «**vocātus**»: να αναλύσετε τη μετοχή σε δευτερεύουσα χρονική πρόταση, εισαγόμενη με τον χρονικό σύνδεσμο **postquam** (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε την εκφορά της (μονάδες 2).

Μονάδες 3

Γ1β. «**Tum intellexi, quos fidos amicos habuissem**»: να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ.

Μονάδες 3

Γ1γ. «**Porcia, Bruti uxor, cultellum tonsorium poposcit**»: να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο, με εξάρτηση από το «**Homines dicunt**».

Μονάδες 3

Γ1δ. «**quod Tarquinius dixisse ferunt exulantem**»: να αναδιατυπώσετε την πρόταση αντικαθιστώντας το ρήμα **ferunt** με το ρήμα **fertur**. Να επιφέρετε τις απαραίτητες αλλαγές (μονάδες 4) και να τις αιτιολογήσετε (μονάδες 2).

Μονάδες 6

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Γ1α.

vocatus = postquam (Brutus) vocatus est.

Η δευτερεύουσα χρονική πρόταση εκφέρεται με οριστική, επειδή εκφράζει πράξη που ενδιαφέρει μόνο από χρονική άποψη, παρακειμένου και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν.

Γ1β.

«Quos fidos amicos habui?»

Γ1γ.

Homines dicunt Porciam, Bruti uxorem, cultellum tonsorium poposcisse.

Γ1δ.

«quod Tarquinius dixisse fertur exulans»

Επειδή το ρήμα «fertur» είναι παθητικό, λεκτικό και προσωπικό το υποκείμενο «Tarquinius» του ειδικού απαρεμφάτου «dixisse» τίθεται σε ονομαστική πτώση (άρση του λατινισμού του ειδικού απαρεμφάτου).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ Γ2

Γ2α. «*Id exemplum sutōrem quendam incitavit, ut corvum docēret parem salutatiōnem*»: να αναδιατυπώσετε την περίοδο αντικαθιστώντας το ρήμα της κύριας πρότασης **incitavit** με το ρήμα **incitat**. Να προβείτε στην απαραίτητη αλλαγή (μονάδα 1) και να την αιτιολογήσετε (μονάδες 2).

Μονάδες 3

Γ2β. «*Quodsi forte cecidērunt, tum intellegitur*»: να μετατρέψετε τον υποθετικό λόγο έτσι ώστε να εκφράζεται αντίθεση προς την πραγματικότητα α) στο παρόν (μονάδες 2) και β) στο παρελθόν (μονάδες 2).

Μονάδες 4

Γ2γ. «*Brutus ad eam obiurgandam vēnit*»: να αποδώσετε με τέσσερις τρόπους τον υπογραμμισμένο προσδιορισμό του σκοπού (να μην αποδοθεί με τελική μετοχή).

Μονάδες 8

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Γ2α.

Id exemplum sutōrem quendam incitat, ut corvum doceat parem salutatiōnem.

Η δευτερεύουσα βουλητική εκφέρεται με υποτακτική ενεστώτα (*doceat*), επειδή το ρήμα εξάρτησης (*incitat*) είναι αρκτικού χρόνου (ενεστώτας).

Γ2β.

Υπόθεση αντίθεση προς την πραγματικότητα:

α) παρόν: «*quodsi forte caderent, tum intellegeretur*»

β) παρελθόν: «*quodsi forte cecidissent, tum intellectum esset*»

Γ2γ.

- Τελική πρόταση: *Brutus venit ut eam obiurgaret.*
- Αναφορική-τελική πρόταση: *Brutus venit qui eam obiurgaret.*
- Σουπίνο σε -um: *Brutus eam obiurgatum venit.*
- *causa (gratia) + γερούνδιο: Brutus eam obiurgandi causa (gratia) venit.*
causa (gratia) + γερουνδιακό (υποχρεωτική γερουνδιακή έλξη): Brutus eius obiurgandae causa (gratia) venit.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Τα προς μετάφραση κείμενα προέρχονται από τις διδακτικές ενότητες (29, 44, 49) του σχολικού εγχειριδίου. Το σύνολο των γραμματικών και συντακτικών ερωτήσεων στηρίζεται στη θεωρία του σχολικού εγχειριδίου απαιτώντας, όμως, τη συνδυαστική ικανότητα των μαθητών. Οι συντακτικές παρατηρήσεις προϋποθέτουν επαρκή προετοιμασία των υποψηφίων.

ΩΘΗΣΗ

Αγεταιρία το μέλλον

ΩΘΗΣΗ

Αγεταιρία το μέλλον

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ

ΩΘΗΣΗ

Αγεταιρία το μέλλον

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ

ΩΘΗΣΗ

Αγεταιρία το μέλλον

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ

ΩΘΗΣΗ

Αγεταιρία το μέλλον

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ

ΩΘΗΣΗ

Αγεταιρία το μέλλον